

شاه سلطان حسین صفوی

عبدالکاسم مجتبی زاده

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها

معاونت پژوهشی

۱۳۸۸

سروش‌نامه: مجتبی زاده، عبدالکاظم، ۱۳۵۲ -

عنوان و نام پدیدآور: شاه سلطان حسین صفوی / عبدالکاظم مجتبی زاده؛ [برای] نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، معاونت پژوهشی.

مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۵۶ ص: مصور، نمونه.

شابک: ۶,۰۰۰ ریال: ۴-۱۸۹-۵۳۱-۹۶۴-۹۸۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: حسین صفوی، شاه ایران، قرن ۱۲ ق.

موضوع: ایران - تاریخ - صفویان، ۹۰۷-۱۱۴۸ ق.

شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، معاونت پژوهشی.

شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دفتر نشر معارف

رده بندی کنگره: DSR ۱/۲۴۲ م ۳ ش ۲ ۱۳۸۷

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۷۱۹

شماره کتابشناسی ملی: ۸۹۵۵۵۶۱

شاه سلطان حسین صفوی

تدوین: عبدالکاظم مجتبی زاده

طراح جلد: ندا سهرابی

صفحه آرا: فاطمه حداد برزکی

ویراستار: رضا سوری

حروفنگار: راحله محمودی

ناشر: دفتر نشر معارف

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۸

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۴-۱۸۹-۵۳۱-۹۶۴-۹۸۷

قیمت: ۶۰۰ تومان

مراکز پخش:

تهران: خیابان انقلاب، بین خیابانهای قدس و وصال، کوچه آسکو، شماره ۴۱،

معاونت پژوهشی، تلفن و نمابر: ۶۶۴۱۴۱۸۰ ص. پ: ۱۳۱۴۵/۱۸۱۹

نشر معارف: قم؛ خیابان صفاییه، کوی ۳۲، پلاک ۳، تلفن و نمابر: ۷۷۴۴۶۱۶-۲۵۱

فروشگاه شماره یک: قم خیابان صفاییه، روبروی دفتر مقام معظم رهبری، تلفن: ۷۷۳۵۴۵۱-۲۵۱

فروشگاه شماره دو: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، چهار راه کالج، پلاک ۷۹۱، تلفن: ۸۸۹۱۱۲۱۲

www.nashremaaref.ir

www.pajooheshkade.org

سخن معاونت پژوهشی:

تاریخ نماشاگه ارباب عبر بر
هر صفحه سی آئینه احوال بشر در
بدون تردید یکی از دوره‌های مهم تاریخی کشور ایران، هم
به لحاظ تأمین هویت ملی و هم تحکیم فرهنگ مذهبی ایرانیان
دوره صفویه است. با ظهور دولت صفوی در ایران از
هم گسیختگی سیاسی و نظام ملوک الطوائفی به پایان رسید و
سرزمین ایران به مدد فعالیت‌های شاه اسماعیل و سپاهیان‌ش به
انسجام و یکپارچگی سیاسی رسید. شاهان صفوی به خصوص
متقدمین آنان با حمایت از علماء، هنرمندان، صنعتگران، تجار و
کشاورزان در آبادانی و رفاه مردم ایران نقش بسزایی ایفا نمودند
و تلاش‌های آنان موجب گردید که سرزمین ایران تا بیش از دو
قرن با استقبال و اقتدار ادامه حیات دهد. جغرافیای سیاسی فعلی
ایران نیز با اندکی تغییر، میراث تلاش صفویان می‌باشد.
پادشاهان متأخر صفوی به دلایل گوناگون سیاسی، اجتماعی،
فرهنگی، اقتصادی و بین‌المللی از ادامه حرکت اسلاف خود باز
ماندند و به دنبال بروز بحران‌های مختلف در کشور و ناشایستگی
خودشان، تن به اضمحلال دولت صفویه دادند.

آخرین شاه صفوی یعنی شاه سلطان حسین علاوه بر
بحرانهای گوناگونی که به ارث برده بود از لیاقت و شایستگی
یک فرمانروای مقتدر نیز بی بهره بود. در زمان وی چراغ
کم فروغ دولت صفوی با تهاجم یکی از طوایف تحت سلطه این
دولت رو به خاموشی گذاشت و حکومت ۲۳۰ ساله صفویان در
ایران افول نمود.

اثر پیش روی، مختصری است از تاریخ سیاسی خاندان
صفویه و نیز زندگی آخرین شاه صفویه که به قلم جناب آقای
عبدالکاظم مجتبی زاده به رشته تحریر درآمده است که جهت
استفاده علاقمندان و دانشجویان گرامی تقدیم می گردد.

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۱.....	گذری بر تاریخ سیاسی شاهان صفوی
۱۶.....	شاه اسماعیل اول (۹۳۰-۹۰۵ ه. ق.)
۱۷.....	شاه طهماسب اول (۹۸۴-۹۳۰ ه. ق.)
۱۸.....	شاه اسماعیل دوم (۹۸۵-۹۸۴ ه. ق.)
۱۸.....	سلطان محمد خدابنده (۹۹۶-۹۸۵ ه. ق.)
۲۰.....	شاه عباس اول (۱۰۳۸-۹۹۶ ه. ق.)
۲۲.....	شاه صفی (۱۰۵۲-۱۰۳۸ ه. ق.)
۲۳.....	شاه عباس دوم (۱۰۷۷-۱۰۵۲ ه. ق.)
۲۴.....	شاه سلیمان (۱۱۰۶-۱۰۷۷ ه. ق.)
۲۵.....	شاه سلطان حسین
۲۵.....	دوران پادشاهی
۴۰.....	ویژگیهای شخصیتی شاه سلطان حسین
۴۹.....	تصاویر

مقدمه

سلسله صفویه که به مدت ۲۳۰ سال (۹۰۵-۱۱۳۵ ه. ق.) اداره امور ایران را در دست داشت، نقش بسیار مهمی در تاریخ کشورمان ایفا کرده است. دست یافتن به وحدت ملی در سایه رسمیت یافتن مذهب شیعه اثنی عشری و ایجاد یک دولت مرکزی نیرومند از دستاوردهای این سلسله است، رسمیت یافتن مذهب شیعه اثنی عشری در ایران این دوره افزون بر متمایز نمودن ایران از دیگر سرزمینهای اسلامی به ویژه عثمانی که قصد داشت با تکیه بر قدرت و نیروی اهل سنت و ارتش توانمندش ایران را ضمیمه متصرفات خود

نماید، از لحاظ سیاسی و جغرافیایی هم برای نخستین بار پس از ورود اسلام به ایران مایه پیدایش اولین دولت ملی در ایران شد. سرزمین کنونی ایران به جز مناطقی که در سده های ۱۸ و ۱۹ از کشور جدا شد، بر اساس همان سرزمین و جغرافیای عصر صفوی پایه گذاری شده است.

حکومت صفویه پس از استقرار و تثبیت در ایران توانست با ترکیب قدرت دنیوی و معنوی موجبات ترقی کشور را در زمینه های گوناگون فراهم آورد. در دهه های پایانی حاکمیت این سلسله، به دلایل متعددی از جمله تغییرات ساخت اجتماعی کشور، نفوذ مراکز غیر مرتبط در امر حاکمیت، فروپاشی نظام اقتصادی، نستی حاکمان در تعلیم و تربیت جانشینان شایسته و... در سراسری سقوط قرار گرفت.

در این نوشته با نگاهی گذرا به پیشینه خانوادگی و مختصری از زندگی هر یک از شاهان صفوی، دوران زندگی و ویژگیهای اخلاقی شاه سلطان حسین، آخرین پادشاه صفوی، بررسی می شود.